

DIRECTION GÉNÉRALE DE L'ADMINISTRATION
ET DE LA MODERNISATION

DIRECTION DES RESSOURCES HUMAINES

Sous-direction de la Formation et des Concours

Bureau des concours et examens professionnels
RH4B

CONCOURS RESERVE POUR L'ACCES AU CORPS DES SECRETAIRES DES AFFAIRES ETRANGERES AU TITRE DE L'ANNEE 2018

ÉPREUVES ÉCRITES D'ADMISSIBILITÉ

27 ET 28 NOVEMBRE 2017

HEBREU

Durée totale de l'épreuve : 3 heures.

Coefficient : 2.

Toute note inférieure à 8 sur 20 est éliminatoire.

Barème de notation des 2 épreuves : note en **hébreu** 10 points, note en **français** 10 points.

Note en hébreu

*Rédaction en **hébreu** d'une note à partir de documents en hébreu*

(350 mots avec une tolérance de plus ou moins 10%)

Ce dossier comporte 5 pages (page de garde non comprise).

*
* *

SUJET : Les articles de la presse israélienne quotidienne donnent un aperçu de l'enseignement en Israël. Présentez l'état des lieux.

הילדים החורגים של האקדמיה בישראל: המורים

אין שום סיבה שסטודנט להוראה, שמשקיע לא פחות, ולפעמים יותר מאחרים, יקבל תואר פחות ערך

רוני לידור הארץ 24.10.2017 הארץ

בשנים האחרונות הולכת ומחלחלת לתודעה הציבורית ההכרה ששיפור הישגי החינוך הישראלי חייב להתחיל בחיזוק מעמדם וכישוריהם של המורים. מחקר משווה של חברת הייעוץ הבינלאומית מקינזי קבע כבר ב-2007 ש"איכות מערכת החינוך היא כאיכות מוריה". לכך נוסף אינספור דוגמאות של מורים מצטיינים, שהביאו לזינוק בהישגיהם של תלמידים ואפילו של בתי ספר שלמים.

הרבה לפני שאנחנו מדברים על גודל הכיתות או הטאבלטים לכל ילד, אנחנו צריכים למשוך כוח אדם איכותי ומצטיין להוראה, לתגמל אותו כראוי, לחזק את מעמדו הפרופסיונלי, ולהמשיך בהכשרה ובפיתוח המקצועי שלו עד לגיל הפרישה. והנה, אף שמדינת ישראל מוכנה כבר להגדיל את משכורות המורים, בהיבטים רבים הנוגעים להכשרת מורים אנו עדיין תקועים מאחור. הדוגמה המובהקת ביותר לכך היא התואר שהמכללות האקדמיות לחינוך מעניקות לבוגריהן, ושמקרין באופן ישיר על מעמדם החברתי ועל תפישתם העצמית של סגל המורים.

בניגוד לרוב המקצועות האקדמיים הנלמדים בישראל, לימודי הוראה אינם מובילים לתואר B.A, או B.Sc, אלא לתואר B.Ed. מדובר בתואר המוענק למורים, ולמורים בלבד. התואר נוצר במקור כדי להבחין בין לימודים דיסציפלינריים בפקולטות הייעודיות באוניברסיטאות ובמכללות האקדמיות הכלליות, לבין לימודים אינטגרטיביים המשלבים בין לימודי דיסציפלינה לבין לימודי חינוך והוראה, כנהוג במכללות האקדמיות לחינוך. ואולם ההפרדה הזאת עושה עוול למורים ומחזקת סטריאוטיפים שליליים.

גם בפקולטות השונות וגם בתחומי לימוד אחרים, שאינם חינוך והוראה, יש הבדלים עצומים בין שיטות ומסלולי הוראה שונים. סטודנט למקצועות הומניים באוניברסיטה ילמד מעט שעות יחסית, ובמקרים רבים יתחיל במסלול דו-חוגי, אבל התואר שלו יהיה זהה לזה שהשקיע שעות כפולות בלימודי מדעי החיים, או לזה של מי שבחר במסלול חד-חוגי מוגבר. יש מי שלומד סטטיסטיקה בבית הספר לכלכלה, בחוג למתמטיקה או אפילו במסגרת לימודי היסטוריה. הקורסים יכולים להיות שונים אלה מאלה בחומר ובדגשים, אבל ברמה הפורמלית, הם מובילים לתואר זהה. אין שום סיבה הגיונית שסטודנט להוראה, שמשקיע לא פחות, ולפעמים יותר מאחרים, עומד במבחנים, בשיעורים תיאורטיים ובחובות מעשיות, יקבל תואר פחות ערך.

לסוגיה הזאת יש גם היבט עמוק יותר, הקשור לעידן הנוכחי ולשינויים שהאקדמיה חייבת לעבור. אנחנו חיים ברגע של שינוי היסטורי חסר תקדים בתפקידו של הידע בחברה ובכישורים הנדרשים בבתי הספר, בשוק הפרטי ובמגזר הציבורי, וגם באוניברסיטאות ובמכללות עצמן. החשיבות של הידע והשינון מצויה בירידה, ואילו ההתנסות המעשית, יכולת החיפוש וניתוח המידע הופכים משמעותיים הרבה יותר.

לפני דור, סמכות המורה היתה פונקציה של הידע העודף שהוא מחזיק בו ביחס לתלמיד, ואפילו ביחס להוריו. אפשר להבין לכן מדוע אוניברסיטאות רצו ליצור תעודות שונות למסלולי הקניית ידע שונים. אבל בעידן האינטרנט לשאלה הזו אין כמעט משמעות, ופרקטיקת ההוראה הופכת משמעותית הרבה יותר. השיעורים הייחודיים שסטודנטים להוראה עוברים — הסטאז', הלימוד הקבוצתי, התרגולים והצפייה בשיעורים — הופכים כיום לחלק המשמעותי בתהליך ההכשרה. דווקא השעות האלה, ולא לימודי הדיסציפלינה, הן אלה שמעניקות למורים כלים ויוצרות את המעמד הפרופסיונלי המיוחד שלהם.

תעודות הן ביטוי פורמלי לאופן שבו החברה תופשת אדם, מקצוע או תפקיד מסוים. הכרה כזו חשובה לעתים קרובות יותר מתגמול חומרי. הגיע הזמן שגם התעודה הניתנת למורים תשקף את המעמד החברתי הראוי להם. הרווח מכך יהיה של כל תלמיד ותלמידה בישראל.

יו"ר ארגון המורים: "נשבש מהשבוע הבא את הלימודים בבתי הספר העל-יסודיים"

ספי קרופסקי 07.11.17 כלכליסט

תגיות:

יו"ר ארגון המורים, רן ארז, מאיים בהשבתת הלימודים העל-יסודיים בשל מה שהוא הגדיר סחבת במגעים על הסכם קיבוצי חדש עם משרדי האוצר והחינוך. ההסכם הקיבוצי הקודם של המורים הסתיים בשנה שעברה, והצדדים מקיימים מגעים מאז תחילת השנה במטרה להגיע להסכם חדש, אך עד כה ללא הצלחה.

במסיבת העיתונאים שקיים היום הארגון טען ארז כי האוצר הניח על השולחן הצעה שבמסגרתה המורים המתחילים ישתכרו ב-8,000 שקל בחודש. מדובר בתוספת משמעותית לשכר המורים הצעירים, מעל ל-1,500 שקל יותר. יחד עם זאת, הוא הוסיף כי התוספת המשמעותית תקפה רק למורים הצעירים, ולא לוותיקים. הארגון הודיע על סכסוך עבודה לפני שבועיים, ומחר מסתיימת תקופת הצינון שלאחריה יתאפשר לו לנקוט בעיצומים. לדברי ארז, כל האפשרויות על השולחן בין אם מדובר בהשבתה או עיצומים אחרים. בכל מקרה, נציגי המורים והמדינה צפויים עוד לקיים פגישות עד סוף השבוע ואם הארגון ינקוט צעדים – זה ככל הנראה יתרחש רק החל מיום ראשון הבא ואילך.

בארגון טוענים כי האוצר הציע להם העלאה שנתית של 60 שקל ברוטו למורים ותיקים, כשלמעשה הוא מעוניין להעלות שכר למורים חדשים כאמור על חשבון העלאת שכר למורים ותיקים. יש לציין כי מגמת האוצר מבוססת על נתונים שמצביעים על פער דרמטי בין שכר המורים הצעירים לוותיקים. "המדינה מושכת זמן ולא מוכנה לבוא לקראתנו", אמר היום ארז במסיבת העיתונאים שהתקיימה במשרדי הארגון בתל אביב, "ניסינו קמפיין חיובי וזה לא הזיז לממשלה, אז נעבור עכשיו למאבקים, עיצומים, שביתות והפגעות – כל מה שארגון מקצועי יכול לעשות".

מסקירה שפרסם לפני פתיחת שנת הלימודים כלכלן הראשי במשרד האוצר, עלה כי בעוד ממוצע השכר מציב את ישראל מעל ממוצע ה-OECD, מי שנהנים בפועל מהמשכורות הגבוהות הם מורים בעלי ותק, בעוד המורים החדשים נאלצים להסתפק בשכר נמוך בהרבה – מה שמסביר את הביקוש הנמוך למקצוע.

לפי הסקירה, מורה ביסודי בעל ותק של 10 שנות הוראה מרוויח פי 1.31 ממורה מתחיל, בעוד מורה בפסגת סקאלת השכר מרוויח פי 2.05 ממורה בעל ותק של 10 שנות הוראה. בסקירה מצוין כי "העלייה הגדולה בשכר בשלבים המאוחרים יותר של הקריירה, היא חריגה בהשוואה בינלאומית".

ממשרד האוצר נמסר בתגובה: "אנו פועלים לשיפור בשכר המורים בדגש על שכר המורים בתחילת דרכם. מספר רב של הצעות בעניין זה הונחו על שולחנו של ארגון המורים במסגרת המו"מ שמתקיים מזה חודשים רבים, אך ארגון המורים דחה הצעות אלו על הסף. כל זאת, מתרחש על גבם של מורים בתחילת דרכם, וכעת, גם על גבם של התלמידים. מורים צעירים במדינת ישראל מרוויחים כשליש ממשכורתם של מורים ותיקים, והפער ממשיך לגדול בכל שנה. מדובר בפער חריג בקנה מידה בין לאומי ולא נסכים לתת לו יד. צר לנו על גרידת הרגליים של הארגון במהלך המשא ומתן ועל איומו בהשבתת מערכת החינוך, בשליחת מאות אלפי בני נוער לרחובות ובפגיעה במהלך הלימודים התקין וכל זאת על מנת לדאוג לטובתם של בעלי השכר הגבוה במערכת החינוך בלבד".

אחד מכל ארבעה מורים עוזב את מערכת החינוך בתוך חמש שנים

נתונים חדשים של הלמ"ס מצביעים על ירידה במספר המורים החדשים שעוזבים את מקצוע ההוראה. מי ששורד את חמש השנים הראשונות סביר שימשיך במקצוע עוד שנים רבות

27.07.2015 ירדן סקופ הארץ

נתונים חדשים אודות עובדי ההוראה בישראל מגלים כי למרות שחלה ירידה מסוימת במספר הפורשים מהמקצוע בשנים האחרונות, המצב עדיין עגום. מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שפורסמו היום (שני) עולה כי אחד מכל ארבעה עובדי הוראה חדשים עוזב את מערכת החינוך בתוך חמש שנים. נתוני הלמ"ס מתייחסים לפרישת מורים מהמקצוע ב-15 השנים האחרונות. בחטיבות העליונות (התיכונים) שיעור המורים שעוזבים אף גבוה יותר, ושם אחד מכל שלושה עובדי הוראה חדשים עוזב את המקצוע בתוך חמש שנים. עם זאת, הנתונים מראים כי מי ששורד את חמש השנים הראשונות במקצוע ומתמיד בו, סביר להניח שישאר בו עוד שנים רבות.

לפי הלמ"ס, שיעור המורים החדשים שעוזבים את המערכת כעבור חמש שנים הגיע בממוצע לכ-23% בחינוך היסודי, לכ-33% בחטיבות הביניים ולכ-37% בחטיבות העליונות. יש לציין כי הכשרת מורה עולה למדינה כ-130 אלף שקלים, כך שפרישת מספר גדול של עובדי הוראה מתבטאת גם בהפסד כספי. על אף ששיעור המורים החדשים העוזבים איננו נמוך, יש לציין כי חלה ירידה בשיעור העזיבה שלהם את מערכת החינוך. שיעור העוזבים בתוך שנה בכלל המערכת ירד מ-15.6% בממוצע בשנים 2000-2002, ל-13.2% בממוצע בשנים 2008-2011. שיעור העוזבים בתוך שלוש שנים ירד מ-24.2% בשנים 2000-2002 ל-20.8% בממוצע בשנים 2007-2009 ושיעור העוזבים בתוך חמש שנים ירד מ-28.3% בשנים 2000-2002 ל-24.2% בממוצע בשנים 2005-2007.

שיעור העזיבה הממוצע איננו זהה בזרמי החינוך השונים. כך למשל, שיעור העזיבה בחינוך היסודי נמצא במגמת ירידה בזרמים הממלכתי והממלכתי-דתי, לעומת מגמת עלייה בבתי הספר הערביים. שיעור העזיבה בתוך שנה בחינוך הממלכתי ירד מ-17.9% בממוצע בשנים 2000-2002 ל-11.3% בממוצע בשנים 2008-2011. באותן שנים, שיעור העזיבה בחינוך הממלכתי-דתי ירד מ-16.9% ל-13%. בחינוך הערבי שיעור העזיבה עלה בשנים אלו מ-7.9% ל-10.9%.

שיעור העזיבה בתוך חמש שנים ירד בחינוך הממלכתי מ-29.2% בממוצע בשנים 2000-2002 ל-26.1% בממוצע בשנים 2005-2007. בחינוך הממלכתי-דתי שיעור העזיבה ירד מ-28.3% ל-25.4% באותן שנים, ובחינוך הערבי לא חל שינוי.

בחטיבה העליונה לעומת זאת, שיעורי העזיבה בתוך חמש שנים נמצא במגמת ירידה בכלל מערכת החינוך. בחינוך הממלכתי שיעור העזיבה בתוך חמש שנים ירד מ-43.5% בממוצע בשנים 2000-2002 ל-35.8% בממוצע בשנים 2005-2007. באותן שנים, שיעור העזיבה בחינוך הממלכתי-דתי ירד מ-33.4% ל-31.4%. בחינוך הערבי שיעור העזיבה ירד בתקופה זו מ-28.2% ל-21.7%. עם זאת, בחטיבות הביניים בחינוך הערבי חלה מגמת עלייה ניכרת בשיעור העזיבה בתוך חמש שנים, מכ-10% ב-2004 לכמעט 20% ב-2007. נתוני הלמ"ס מעלים גם כי שיעור העזיבה בקרב גברים בדרך כלל יותר מנשים, אם כי ניתן לראות גידול במספר הנשים שעוזבות את מקצוע ההוראה בשנים האחרונות. שיעור העזיבה בתוך שלוש שנים בקרב גברים הוא כ-29% בממוצע בשנים האחרונות, לעומת כ-19% בממוצע בקרב נשים. ניתן לייחס זאת בין היתר לנתוני שכר המורים שפרסמה הלמ"ס באחרונה, שגילו כי שכר המורות הוותיקות גבוה מהשכר הממוצע לנשים במשק.

בהשוואה בין מורים חדשים צעירים למבוגרים יותר, נתוני הלמ"ס מעלים כי שיעור העזיבה גבוה יותר בקרב עובדי הוראה בגילים מתקדמים. שיעור העזיבה בתוך שלוש שנים בקרב עובדי הוראה חדשים שגילם גבוה מ-40 פי שניים בהשוואה לעובדי הוראה חדשים שגילם הוא 29 ומטה, כ-35% בממוצע לעומת כ-18%.

שר החינוך, נפתלי בנט, מעביר שיעור במתמטיקה לתלמידים בפתח תקוה, במאיששון תירם מהנתונים עולה עוד כי מורים משכילים יותר פורשים מהמערכת בשיעור גבוה יותר. כך למשל, שיעור העזיבה בתוך שלוש שנים בקרב עובדי הוראה חדשים בעלי תואר שני (דרגת שכר תואר שני ומעלה) גבוה יותר ומגיע לכ-24% בממוצע לעומת כ-17% בקרב כלל בעלי תואר אקדמי (דרגת שכר אקדמית). זאת, למרות שחלה ירידה ניכרת במספר המורים החדשים בעלי תואר שני שעזבו את המערכת ב-15 השנים בהן נבדקו הנתונים.

שיעור העזיבה גבוה יותר גם בקרב עובדי הוראה חדשים שלהם ציון פסיכומטרי גבוה יותר. זאת, למרות שלאורך התקופה ניתן לראות שההבדלים בשיעור העזיבה לפי ציון פסיכומטרי הצטמצמו. שיעור העזיבה בתוך שלוש שנים של עובדי הוראה חדשים שלהם ציון פסיכומטרי 501 ומעלה הוא כ-24% בממוצע, לעומת כ-14% בקרב עובדי הוראה חדשים שלהם ציון פסיכומטרי נמוך מ-500.

הכלכלן הראשי: פערי שכר דרמטיים בין מורים חדשים לוותיקים בישראל

על פי הדו"ח ממוצע השכר של מורים בישראל ממוקם מעל לממוצע בהשוואה למדינות המפותחות, אלא שהעוגה לא מתחלקת שווה בשווה ומורים בעלי ותק מרוויחים פי 2 או 3 ממורים חדשים: "העלייה הגדולה בשכר בשלבים המאוחרים יותר של הקריירה הנה חריגה בהשוואה בינלאומית"

ספי קרופסקי 11:3121.08.17 הארץ

למרות ששכר המורים בישראל עלה בעשור האחרון, ישנם פערי שכר משמעותיים בין מחנכים חדשים לוותיקים – כך עולה מסקירה שמפרסם היום אגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר, רגע לפני פתיחת שנת הלימודים. בעוד ממוצע השכר מציב את ישראל מעל ממוצע ה-OECD, מי שנהנים בפועל מהמשכורות הגבוהות הם מורים בעלי ותק בעוד המורים החדשים נאלצים להסתפק בשכר נמוך בהרבה – מה שמסביר את היעדר הביקוש למקצוע. עד כמה המצב בעייתי? לפי הסקירה מורה ביסודי בעל ותק של 10 שנות הוראה מרוויח פי 1.31 ממורה מתחיל, בעוד מורה בפסגת סקאלת השכר מרוויח פי 2.05 ממורה בעל ותק של 10 שנות הוראה. בסקירה מציין כי "העלייה הגדולה בשכר בשלבים המאוחרים יותר של הקריירה היא חריגה בהשוואה בינלאומית".

לשם המחשה, הסקירה משווה בין ישראל לבין חמש מדינות מפותחות – שווייץ, פינלנד, אירלנד, דנמרק וניו זילנד. בעוד שכר מורים בעלי ותק רב של כ-35 שנים מגיע עד לכמעט פי 3 ממורה מתחיל פה בישראל, באירלנד שכר מורים בעלי ותק דומה הוא בערך פי 2 מזה של מורה מתחיל. בשאר המדינות שישוואל השוותה אליהם השכר של מורה ותק מאוד הוא פי 1.5 ואף פחות מזה של מורה מתחיל.

הסיבה לעליית השכר בעשור האחרון קשורה ישירות לשתי הרפורמות שנחתמו עם איגודי המורים – "אופק חדש" של הסתדרות המורים ו-"עוז לתמורה" של ארגון המורים. כך למשל משכר ממוצע שהיה מתחת לשכר הממוצע במשק ב-2003, נכון ל-2014 שכרם הממוצע של עובדי ההוראה הוא כ-11 אלף שקל ברוטו - מעל השכר הממוצע לאותה שנה על פי נתוני הלמ"ס שעמד על כ-9,000 שקל ברוטו בחודש.

אלא שהעוגה מתחלקת, כאמור, לא באופן שווה בין המורים הוותיקים למורים החדשים, כשלמעשה שתי הרפורמות החדשות מנציחות במידה מסוימת את הפערים הללו. מהסקירה עולה כי הפערים בין המחנכים הוותיקים לחדשים אף התרחבו ב-15 השנים האחרונות.

במשרדי האוצר והחינוך מודעים לפערים הללו ומנסים לטפל בהם כעת. כך למשל הוחלט במסגרת הסכמי השכר החדשים שהושגו מוקדם יותר השנה עם הסתדרות המורים כי מורים חדשים יקבלו יותר משקיבלו בעבר. מדובר בצעד בכיוון הנכון, אולם בסקירה שמתפרסמת היום מצוין בסיכום כי "ישנה חשיבות רבה להמשיך במגמה זאת גם בהסכמים עתידיים"

המורים בישראל משתכרים 37% פחות מעמיתיהם ב-OECD

מהנתונים עולה כי מורים מתחילים מרוויחים בממוצע פחות מחצי ממורים ותיקים בחטיבות העליונות. הפער בשכר בין מורות למורים עומד על 15% - הגבוה מבין מדינות הארגון

02.06.2015 ירדן סקופ הארץ

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (למ"ס) פרסמה היום (שלישי) נתונים לפיהם שכר המורים בישראל נמוך משמעותית משכר המורים במדינות החברות בארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכלי (OECD) על פי הנתונים, שכרם השנתי של עובדי הוראה בכל שלבי החינוך בישראל עמד על כ-31 אלף דולר בממוצע במונחי שווי כוח הקנייה, לעומת כ-42,500 בממוצע במדינות ה-OECD - פער של 37%. עוד עולה מהנתונים, הנכונים ל-2012, כי במקרה של מורים מתחילים המצב חמור אף יותר, ושכרם של עובדי הוראה בתחילת הקריירה (גילי 25-34) בישראל עמד בממוצע על כ-20 אלף דולר, לעומת כ-37 אלף דולר במדינות ה-OECD, פער של 83%.

על מנת להשוות בין שכר במדינות שונות משתמש הלמ"ס במדד שווי כוח הקנייה (PPP - Purchasing Power Parity). זהו מדד השוואתי המבטא את כוח הקנייה של אותו סל מוצרים ושירותים במדינות השונות. מטרתו היא "לנטרל" את השפעת המטבעות המקומיים באמצעות יצירת מכנה משותף. מהנתונים עולה עוד כי הפערים בין שכר מורים מתחילים (גילי 25-34) לשכר מורים בסוף הקריירה (גילי 54-65) בישראל הם הגבוהים ביותר מבין מדינות הארגון. הפער עומד על בין 87% בחינוך הקדם-יסודי ל-109% בחטיבות העליונות. בכלל מדינות ה-OECD הבדלי השכר נעים בממוצע בין 31% בחינוך הקדם-יסודי ל-38% בחטיבות העליונות. בנוסף, הפער הגדול ביותר בהבדלי השכר בין גברים לנשים נמצא אף הוא בישראל (למעלה מכ-15%, לטובת הגברים) לעומת כלל מדינות ה-OECD (כ-3% בממוצע). לפי נתוני הלמ"ס מחודש מארס האחרון, שבחנו את המגמות בשכר המורים בישראל בין השנים 2003 ל-2012, ניכר כי בעשור זה חלה עלייה משמעותית בשכר המורים בישראל. במהלך השנים 2003-2012 השכר החודשי הממוצע של עובדי הוראה עלה מכ-6,800 ש"ח בשנת 2003 לכ-10,500 ש"ח בשנת 2012, גידול של 54%. בנתונים ניתן לראות גם את הפערים בין שכר מורים מתחילים לזה של עמיתיהם הוותיקים ולפיהם, עד שנת 2007 השכר החודשי הממוצע בקרב עובדי הוראה בתחילת הקריירה (שנה עד חמש שנות ותק) היה יציב ונע סביב כ-4,000 ש"ח לחודש. משנה זו ואילך השכר גדל והגיע לכ-6,000 ש"ח לחודש ב-2012. בקרב עובדי הוראה באמצע הקריירה (16-20 שנות ותק), השכר הממוצע גדל בעקיבות מ-7,000-8,000 ש"ח לחודש לכ-11 אלף עד 12 אלף שקלים בחודש. נתוני הלמ"ס המתייחסים לישראל מסבירים גם את הפער בשכר בין גברים לנשים בהוראה. לפי נתונים אלה, במהלך השנים 2003-2012 יחס השכר בין גברים לנשים הצטמצם מ-30% לכ-20%. כמו כן, לפי הנתונים הסיבה לפער היא שמורים גברים עובדים שעות רבות יותר, וממוצע שעות העבודה שלהם גבוה בכ-10%-20% בהשוואה למורות.